

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Поодинокое число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирнеш ми очи і душу ми вирнеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дні крім неділь і руских свят о 5½ год. пополудні.

Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровского (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовского в насажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє.

Рекламації неопечатані в вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Політичний огляд.

Заграниця.

Сербска скупштина зібрала ся в суботу на надзвичайну сесію. Засіданє відкрито о 10-ій годині і зараз проголошено єго т а й н и м. Правительство розпоряджає великою більшістю, бо із 160 послів належить около 120 до радикальних сторонництв, з котрих покликано теперішнє міністерство. Президентом вибрано старорадикала Йовановича, котрий в промові висловив надію, що скупштина попре правительство, щоби «охоронити гноблену але гарну вітчизну». Відтак відкрито сю надзвичайну сесію скупштини відчитанєм королівського указу і назначено слідуєче засіданє, котрє мало піднести протест проти злуки Босни й Герцоговини, на неділю. Провідники сторонництв заявили, що в сій хвилі будуть о д н о д у ш н о піддержувати правительство. Рівночасно висловили невдоволенє перішчим змістом ноти протєстуючої правительства проти злуки Босни й Герцоговини.

Скоро тепер справу злуки Босни й Герцоговини в Білгороді перемесено з улиці до скупштини, то можна мимо розятрення умів сподівати ся троха спокійнійшої оцінки положеня тим більше, що й промова бар. Еренталя в делегації і представленя европ. держав, які там наспіли задля воєнного настрою в Сербії, неперечно причинять ся до охолоди розгорячених умів.

Мимо того протиавстрійські демонстрації тривали дальше, а товпа переважно молодих людей з криком і глумливими окликами переходила попри палату скупштини до конаку і домагала ся, щоби явив ся король, котрий і вийшов, одначе не промовляв до народу. Товпа передала скупштині петицію, в котрій домагає ся обезпеченя інтересів Сербії за всяку ціну війни. Відтак перейшла товпа на площу театральну і перед пам'ятником кн. Милоша спалила кілька чорножовтих прапорів.

Невідрадною для внутрішнього спокою в Сербії і для заграничного положеня проявою є зростаюче невдоволенє королем Петром, котрого звивають виповісти війну Австрії або зречи ся в користь наслідника престола, котрий настровний вельми войовничо.

Хоч войовничий рух в Сербії троха охолонув, одначе австрійська управа військова видала ріжні розпорядки, щоби обезпечити нагляд кордону і не допустити сербських висланників до Босни й Герцоговини. Рішуче становище заняв австрійський амбасадор в Парижі гр. Кевенгіллер супроти сербского руху. Він заявив: «Австрія бажає спокою, одначе не треба виставляти на пробу єї терпеливости. Сербія, котра забула висвідчені їй добродійства, помиляла ся, думаючи, що ми знесли би байдужно викли-

кану проти нас агітацію. Я просив п. Пішона, щоби се подав до відомости Сербії. В Білгороді задумують організувати наїзди на Босну й Герцоговину. Сподіваю ся в інтересі мира, що там роздумують ся з такими починами».

Представленя вислані до Білгороду з Парижа, Лондону, Петербурга і інших держав причинять ся неперечно до втихомиреня войовничого духа в Сербії і охорони єї перед катастрофою, котра скінчила ся упадком королівства і самостійности сербского народу. Непевність що до рішеня скупштини триває дальше, хоч Zeit доносив, що вже на суботнім тайнім засіданю більшість мала заявити ся проти війни з Австрією. Імовірно однак ціле зворушенє скінчить ся уступленєм теперішнього міністерства і покликанєм коаліційного з усіх сторонництв. Тим способом відрочено би рішенє а се вийшло би в користь мира. Також зарядженє австр. воєнної управи, висилка воєнної флотилії, котра на 35 кілометрів перед Білгородом закинула якорі, причинить ся до усмиреня розятрення в Білгороді. Очевидно всякі інші зарядженя австр. воєнної управи усувають ся з під прилюдного обговорюваня.

Чуйність австр. воєнної управи тим більше зрозуміла, що з Білгорода наспівають всеж таки вісти про невідрадні там прояви, а іменно мав там утворити ся революційний комітет з цілю викликати революцію в Босні й Герцоговині.

В Білгороді розійшли ся вісти, що король Петро має зречи ся престола в користь сина Юрія і справді положенє короля має бути вельми трудне. Добре відомий давний міністер Микола Пасич напирал на короля, щоби усунув розважного міністра загр. справ Мильовановича, бо тамтой бажає утворити нове міністерство. Наслідком того відбув король нараду з міністром війни, а коли з Відня наспіла вість, що в міністерстві загр. справ не прийнято протесту сербского посла Сіміча проти злуки Босни й Герцоговини, запанувало велике розятрення і після того відбула ся в Білгороді важна рада. Король напминав до уміркованя, але се викликало велике огірченє між загорільцями. Дневники виступають вельми різко проти Австрії. Провідник поступовців Новакович мав висловити ся, що більшість скупштини заявить ся за війною. Зголошують ся добровольці молоді, котрі хотять творити легіони (доси має вже бути 15.000, а за кілька днів сподівають ся зібрати до 30.000) котрі мають розпочати «святую війну», щоби пособляти сербській правильній армії.

Також відбули ся демонстрації перед палатою наслідника престола Юрія, котрий промовив до товпи: Чую ся щасливим, що далисте мені нагоду до заяви, що я сином сербского народа і горджу ся тим, що я жовнір і коли буде потреба, буду

провідником добровольців, що готові умерти за свій нарід і честь. Все готов я за поважанє і честь свого народу вирушити до борби разом з вами і разом з вами кров пролити. Я щаслив, що я сином сербского народа, того улюбленого цвїту в городі Славянщини. Най жив, хто готов умерти, най гине, хто хоче жити! Най жив сербський нарід».

На засіданю скупштини предложив міністер війни домаганє кредиту 16 мільонів динарів на уоруженє військо, і се відослано до комісії, а відтак всіма голосами проти голосу соціяліста ухвалено резолюцію з похвалою дотеперішнього становища правительства і заявою народу, що віддає своє добро і майно до розпорядимости правительства. Париский дневник Matin оповістив підписку на сербских добровольців і сам жертвував на ту цілє 15.000 франків. З Білгороду наспіли грізні вісти, що кілька відділів добровольців вирушили над Дрину, а тим способом може прийти небавом до пограничного заколоту.

Сербія намагає ся направити взаємини з Черногорією і в тій цілі сербський посол Суботич виїхав до Цетинїї, а тим способом зазначено політичну солідарність обидвох держав супроти Австрії. Сербска скупштина ухвалила крім того вислати привітну телеграму на надзвичайну сесію черногорської скупштини, котра зібрала ся вчера. Одначе та солідарність не виглядає так грізно, бо князь Микита занадто хитрий володар, щоби своему прирідному ривалеві, Сербії, своїми руками загрибував жар. До того ще й Італія остерігає черногорского князя перед нерозважними починами. Мимо того відозва видана князем до народу довела також в Цетинїї до протиавстрійських демонстрацій перед австро-угорским посольством, так що офіцирекій патруль приневолений був виступити в обороні.

В Царгороді від кількох днів не устають пововори про уступленє султана з престола. Voss. Ztg звїщала з Берліна, що минувшої неділі мали до сего приневолити султана, а підчас останнього селямліку не брали участі европ. дипломати та й між народом не було одушевленя. Султан має бути вельми пригноблений. В Туреччині зростають вспятні змаганя, одначе султан заявив, що скорше готов умерти, як відкликати надану конституцію. В Царгороді відбули ся також демонстрації Сербів, Черногорців і Турків проти Австрії, одначе Порта намагає ся згнобити се зворушенє.

Греція віднесла ся до европ. держав з домаганєм, щоби на конгресі, який має відбути ся, крім болгарської і боснійської справи порушено також справу кретийську. З Крети звїщають, що кретийська міліція зложила присягу вірности для королівства грецкого. Тимчасом Порта доручила грецкому послови в

Царгороді ноту з заявою, що наколиб Греція прийняла злуку Крети з Грецією, то Порта буде се вважати заціпним почином.

Турецкі дневники звіщають, що Росія, Англія, Франція й Італія урядово згодили ся на конгрес. Тимчасом «Новое Время» виступає проти скликання конгресу і передбачує великі труднощі. Австрія не допустить до того, щоби піднесено справу Босни й Герцоговини, а навіть доходить вісти, що й Туреччина не порушить сеї справи. Також Болгарія не допустить, щоби її трактовано там як вазалю. Росія не може поставити виразної програми а без того не здобуде собі поваги, бо она не потребує конгресу, але ясної програми в заграничній політиці.

В Росії внутрішній народогосподарський стан, як і межинародні запутанини задля заострення на Балкані не віщують нічого доброго і тому навіть так оптимістично настроєне „Новое Время“ накликає, щоби раз скінчити з сим внутрішнім розладом, що обезсилює від тільки років російське царство. Тимто держава дума, котра збирає ся в найблизших днях, повинна приступити до далекосяглих реформ, котрі би стали підвалиною дійсних відродін Росії. Вже тепер приготують ся до нової сесії думи. Президиум держ. думи, як пише «Слово», виберуть з самого початку думської сесії. Головою знов буде вибраний Н. Хомяков, на якого голосуватимуть октобристи, умірковано-праві, мирнообновленці та ще, мабуть, кадети. Кадети, хоч трохи і не вдоволені з Хомякова, але вважають за краще мати головою его, а не М. Родзянка. Старшим товаришем голови виберуть князя В. Волконського. Другий товариш голови А. Мейендорф хоче зречи ся участі в президії, бо має велику охоту працювати в комісіях думських та у фракції октобристів. Але октобристи мають надію вмовити М. Мейендорфа, щоби він зівстав ся на своєму місці. Як що й справді він піде з президії, то можливо, що на его місце виберуть Н. Н. Львова, мирнообновленця, кандидатуру якого піддержують і октобристи.

Недавно б. президент думи Хомяков висловив ся в розмові про нову сесію в розмові із співробітником „Б. Вѣд.“ між иншим: «тепер ще невідомо, чи почне дума свою працю з бюджету. Се залежатиме від постанови бюджетної комісії. Як що вона схоче працювати так, як велить справжня фінансова спритність, то доведеть ся дождити аж поки розглянуть всі обрахунки окремих відомств і зроблять загальний доклад у справі бюджету на 1909 рік. Та, опріч бюджету, в нас тепер є готові законопроекти. Коли зайшла річ про вибір нового голови думи Хомяков казав: «Я сам з більшою охотою брав би участь у законодатній праці, аніж в її формальному боці. Як би найшов ся хтось инший такий, щоби згодив ся поставити свою кандидатуру і мав шанси бути вибраним головою, то я з охотою вступив би ся зі свого місця. А як ні, — то мені не доведеть ся зрікати ся тоді, коли дума схоче, щоби я зівстав ся на своєму місці».

В розмові з співробітником «Бирж. Вѣдом.» він заявив, що думська праця его зовсім не задовольняє. «В країні повний брак законности, потрібні реформи, а дума не проявила ніякої законодатної ініціативи, розглядаючи тільки те, що подавало ся з міністерських канцелярій». Хомяков заходить так далеко, що навіть не признає законною ту перешкоду, на яку звикли в тих випадках покликатись оборонці третій думи, себ то, що йти шляхом «дрібних справ» примушував думу уряд. На думку Хомякова, уряд тільки користувався «непротивленьким» настроєм думи, й

колиб того настрою не було, тоді й праця думи пішлаб иншим шляхом, цікавішим і кориснішим.

До сеї розмови Хомякова з співробітником Бірж. Вѣд. додає „Рада“ ось які замітки: «Зміна в поглядах п. Хомякова моглаб дати ще оден наслідок. Як голова державної думи, п. Хомяков безперечно може впливати на напрямок її праці в той чи инший бік. Отже льогічно булоб сподіватись, що свій новий погляд на задане думської праці п. Хомяков постаравь ся прицепити цілій думі, або, бодай більший в ній частині, щоби таким чином усунути надалі всякий ґрунт для закидів у байдужности й «непротивленстві». На жаль, д. Хомяков не тільки чужа людина, а ще й октобрист. Як чесна людина, він не може не бачити всіх хиб «своєї» думи, але як октобрист, він боїть ся й тіни опозиції й тремтяче заявляє: «Як тільки буде призначено новий кабінет міністрів, дума значно полівійшає й запанастить себе»...

В Росії не перестає справа Холмщини бути предметом дневникарської розправи.

Д-й І. Філевич в „Новомъ Времени“ „зіклуєть ся“ про Холмщаків. Дивлячись на те, як Холмщина бідує, хоче він їй допомогти, та тільки «допомога» ся обіцяє Холмщакам в будучині ще більше. може, страждань, ніж терплять вони тепер. «8 вересня вся Холмска Русь святкувала свій храмовий празник. Голосно залунав тут в сей день місцевий народно-релігійний гимн: „Пречистая Діво, Мати руского краю“. пригадуючий розрізненням всякими перегородками Холмщакам, Волинякам, Галичанам про їх національну єдність!“. За останні роки се нагадуване має для Холмщини особливе значіння. В Росії було штучно відділено її від «русского цѣлаго» (чому ж не українського?), звязано з Царством Польським, щоби терпіти на собі вплив цілком виключних умов та обставин“. Д-й Філевич, що трохи вище зазначив племенну єдність Холмщаків з Волиняками та Галичанами, далі уже ладен підвести Холмщину під великорусську країну, бо каже, що прилучення її до Польщі зробило шкідливий вплив «для русского характера Холмской земли».

«Цілком згожуємся з д. Філевичем — пише «Рада» — що в 70 роках, коли згадали про Холмщину і почали про неї „дбати“, то „не оказалось никакого понимания ся характера и действительных потребностей“. Замість того, щоби дати змогу українській людности краю розвернути на всю ширину своє національне й культурне житє, яке перешкажало розвиткови польонізації краю, тут вжито найпильніших заходів для обрусення. Наслідки були сумні, яких й не сподівали ся. «Цѣлые вѣка» перед цим «холмщане героїски стояли на стражі» рускої землі. «Несмотря на всѣ невзгоды народъ собственнымъ горбомъ отстоялъ ся национальнѣй характеръ. Но и героизму предѣлъ бываесть. Холмская Русь переживаетъ теперь несомнѣнный кризисъ».

«Д-й Філевич каже, що „политическій разумъ и справедливость“ давно уже вимагають відділення Холмщини від Польщі. А ми з свого боку додамо, що й саме відділене сього українського краю від Польщі мало запобіжить его денационалізації, як що місцевій людности і на далі не буде дано змоги вільно розвивати своє національне культурне житє та коли і на далі тут практикуватимуть ся такіж обрусительні експерименти, як до сього часу».

До того зробимо ми з свого боку примітку, що не досить дати Холмщині змогу вільно розвивати своє національне житє, але й свободу релігійну. Якраз намагання Росії до оправославлення Холм-

щини з підмогою «Галицких Русских» Попелів, Дячанів, Цибиків, висланих там Дідицким і Як. Головацким після 1864 року довели до того, що Холмщина затратила не тільки свою укр.-руську національність, але й тепер після проголошення маніфесту про віротерпимість у великій частині зголосила перехід до латинського обряду з боязни, що колиб признала ся до давньої своєї уніятської віри, поверненоб її знов у православ'є.

Д о п и с ь.

З Брідщини.

(Спілка всеполяків з москвофілами. Що сказав митрополит о. Антоній уніятському священикови в Почаві? Депо більше правди о прогульці кацапів до Почаєва і Києва. „Вольнець“ з Галичанина під монастирськими мурами в Почаві і его «разоблаченія». Торжество св. Йова в Берестечку яко pendant до всеславянської ідеї. Наше народне і релігійне становище в Брідщині за останних 20 літ і в 1908 році).

(Дальше).

Для того хибив стріл вимірених против нашого народу нашими недругами. Не зібрали пядесять тисяч, не переконали ані одного до апостазії, протверезили і тих 150 збаламучених «Русскою Волею» селян, а тих кількох платних рублями агітаторів остало платною зволючею, не удалось вивести їх до «чина» meżów stanu. Nie udało się zaprowadzić choć trochu schizmy, як бажав Dziennik Polski. Та, панове, озвемось ми. Посіяти вітер не тяжко. Вже пять літ підпомагають наші надграничні приятелі людий норсжих народови і Церкві, всякий рух прихильний українській ідеї тлумить ся, наших людий переслідують за найщиршу роботу для народної ідеї, для Церкви, для династії, а потім кричать schizma grozi! Явно голосить ся, що Українці мають бути тою ціною, якою окупити ся мир польско-московский і жадібна медвежа лаба висуваєсь. Та наслідки як раз противні, хотяй може трафитись, що в часі борби будуть і жертви. Прецінь загально відомо, як тяжко навернути платного агітатора. Але з другої сторони тому чотири роки ніхто був би не припускав, що др. Дудикевич, побитий яйцями, буде соромно утікав з віча і то... в Залозеччині, котра забивала хрунями всю народну роботу.

Однакож і до наших священиків твердого закала маленьке слівце. Не грайтесь з огнем, отці! Ревнуючи о общерусскую ідею і затираючи нашу народну ріжницю від Москалів, ви несвідомо затирали і ріжницю межі католицтвом а схізмою. Вам імпувала могуча Росія, дешева Росія, мнимий добродій Росії, але треба народови показати і слабій сторони ві устрою і ві віри. А сего не тикалось, а тепер прийшов ворог і хоче се використати. А ворог є і в дома і за кордоном. Бо вже всякий переконав ся, що між нашими руссофілами а офіційною Росією є тісна сполука. Але може і не всякий ще знає, що і в Росії робота «істинно русских» людям обридла і все, що чесне і справедливе, відвертаєсь від них. Се відчув на собі і о. Виталій і митрополит „Антоній“ ба і «Галичанинъ». Недавно впали нам в руки числа Галичанина, де в фейлетоні під заголовком „Подъ монастирськими мурами“, написав якийсь «Вольнець» цікаві для нас уваги. Що до особи «Вольнця» не треба довго додумуватись. Се оден з наших платних агентів, а може і оден з «господнів депутатів». Цілий фейлетон, се одно велике кацапске «На риках вавилонських» Гей! гей! ви мури Почаївські! Сидить у

вас така доблесна сила, як о. Виталій. Кілько то він натрудив ся для нас істинно-руських. В своїм Листку Почаївським вирізав всіх Ляхів і жидів, відкрив бомбовщиків і укранців, показав їх правительству, знищив крамолу, просвітив хлопів своїми процесіями на „істинний путь“ вибудував навіть „Народний домъ“, де гостять дурно полонники (sic!), тай ніхто ему того не хоче порухувати в plus Правительству лише терпить, інтелігенція брудить ся, а народ — ах той нарід! він не хоче розуміти. Подивіть ся в Німеччині, Франції, в Чехах навіть, всюда на западі всьо просвіщаєт ся на „своєм родном“ ґрунті, ах! а ту, ту саму роботу назвали назадницкою, не ліберальною, хуліганською. О. дръ Волинець багато їздив по западних краях, на кождім вічу величав ся тим, аж виплакав свій жаль під монастирськими мурами в Почаєві, що мовляв о. Виталія і его ідею, котрої першим представителем в Відни встм „азъ“, не восхотягъ разуміти. Таж він в своїм Почаївським листку учив виразно, та в своїх проповідях учив виразно, що на оден ніж можна брати іно сім жидів, а осьмого вже ні, таж для добра „русской“ ідеї можно палкою валити всіх, таж він виразно похвалив салдата, котрий зарубав жида за те, що наівшись і напившись не хотів заплатити, а жид поважив ся сказати, що „салдат свиня“. Таж дръ Волинець був в Німеччині і т. д. і всюда так само.

Але поправді жаль „Волинця“ постав з іншої причини і слези свої виплакав він в Галичанині ось для чого.

(Дальше буде).

Просимо відновити передплату.

НОВИНКИ

— **Календар.** В середу: руско-кат.: † Покров. П. Д. М.; римо-кат.: Калікста Папи. — В четвер: руско-кат.: Кипріяна, Юстини; римо-кат.: Ядвіги і Тереси.

— **Від комітету основателів „Земельного Банку гіпотечного“** дістали ми до поміщення отсю відозву: На наш поклик поспішив значний гурт нашої патріотичної суспільности з субскрипцією акцій „Земельного гіпотечного Банку“, так що протягом тижня підписано і задатковано звич четверту часть всіх акцій

і ми не сумніваємо ся вже, що цілий основний капітал „Земельного Банку гіпотечного“ буде покритий субскрипцією. Щоби однак уникнути довшої проволочки в дальшій переведеню цілої справи, звертаємо ся ще раз до нашого патріотичного загалу з просьбою, щоби поспішив з субскрипцією дальших акцій та щоби всі, що відносять ся прихильно до сеї справи і розуміють її вагу, надсилали як найскорше підписані лісти і заяви субскрипційні в відповідними задатками, найпізнійше до дня 23 жовтня с. р. а також розвели відповідну агітацію в ціли позискання дальших субскрибентів. Рівнож просимо ті наші Товариства і тих наших Вп. прихильників, котрі займають ся збиранем субскрипції, аби субскрибовані вже лісти і заяви безпроволочно відсилали до нас. Субскрибовані лісти, заяви і задатки треба відсилати під адресою: Товариство взаїмного кредиту „Дністер“ у Львові, улица Руска ч. 20. У Львові, дня 12 жовтня 1908. — *Комітет основателів „Земельного Банку гіпотечного“.*

— **В справі протесту соборників** пише „Нива“: В „Ниві“ піддано гадку, щоби соборники своїми ухвалами і адресами протестували против напасті, поміщеної в „Ділі“ на Експ. Митрополита Сьвященники белзкого деканата дали початок, як доносить „Руслан“ (ч. 194). „Діло“ (ч. 202) вважає такий протест за безпредметовий, „бо (се. протест) звертаєт ся проти статі, якій ті політичні чинники, що відповідають за напрям дневника, відобрали всяке значінє“. Силу протестів має ослаблювати — на думку „Діла“ — факт, що протестуючі не всі передплачують „Діло“. Обі замітки неузасаднені. Протест духовенства лиш тоді був би безпредметовий, по звисній заяві видавництва „Діла“, если би протестовано виключно против національно демократичної партії і „Діла“, яко єї офіційного орґану. Тимчасом протест відносить ся до самого факту оклеветаня Митрополита, менша з тим, хто і де того допустив ся. Дальше, факт оклеветаня дає ще і нагоду, заявити духовенству свій піетизм до невинно оклеветаного Архієрея, що конечно викликає потребу заняти ся згаданою статію і „Ділом“. Але і в відношеню до партії і єї орґану протест ще зовсім не став безпредметовим. Партія і видавництво відпекали ся статі бывшего редактора, яко вислову его особистих поглядів. Але на них ще тяжить обовязок дати оклеветаному Митрополитови якусь сатисфакцію що до тепер на жаль не стало ся. Протест може проте відносити ся і до занедбаня того очевидного обовязку, занедбаня тим тяжшого, що партія звинила негативно і морально, недоглядаючи відвчального редактора, звисного вже перед тим зі своїх ліберальних вибриків.

Обставина, що деякі з протестуючих не передплачують „Діла“, ослаблювала би силу протесту хиба тоді, если би протестовано против політичного напряму дневника, до чого мають право лиш ті, що підтримують дневник за его політичний напрям. Але протести соборників звертають ся против ложи і клевети, отже против морального зла, поповненого в дневнику, а до такого протесту мають право всі ті, що їм залежить на тім, щоби руска преса була чесна. Відтак, хотяй не кождий сьвященик передплачує „Діло“, але і его не поборює, а бере ся до поборюваня аж тоді, коли дневник промахує ся морально. Так отже і сьвященики попередплатники „Діла“ можуть посередно впливати на матеріяльне положенє „Діла“, можуть підтвирати его бит. І так будуть робити, если „Діло“ не заперестанє своїх промахів, а протести суть заповідженем тогож. З тої ради протест має своє значінє. Не можна собі легковажити опінії, яку „Діло“ може мати серед суспільної верстви, так зрослої з народом, як духовенство, дарма, що не всі члени тої верстви підтримують матеріяльно „Діло“. А та моральна сторона також щось значить! Если „Діло“ не думає числити ся з опінією духовенства, о скільки потребує его пренумерати, то тим самим викличе против себе і ту частину духовенства, яке его матеріяльно попирає. В кождім случаю, протест попередплатників зовсім не є так маловажний, як би се кому могло видавати ся. — *о. Он. Волянський, передплатник „Діла“.*

— **Шпіонське кодло.** Кружить чутка, що спійманем одного шпіона російского, Ярослава Мончаловского, не скінчить ся афера кацапської шпіонажі в Галичаніні. При домашній ревізії у Мончаловского найдено крім мапи Галичанини з зазначеними фортифікаціями та їх описом ще купу листів, які компромітують більше осіб з кацапского табора, замішаних в ту справу. Шпіонство їх датує ся не від нині і запевно, що згадану мапу арештований Мончаловський лише доповняв, одідичивши єї по своїм батьку, редакторі „Галичаніна“. Тимто „Галичанін“ дуже сердить ся на своїх приятелів з Wiek-ів і Гоґс-ів за то, що широко розмазують шпіонажу Мончаловского, а на оборону наводять, що і між Поляками були подібні індивідуа як Мончаловський. Неменше галицких кацапів скомпромітував ся їх губернатор консуль Пустошкин, в якого сусідстві (при ул. Домбровского) мешкав Мончаловський, і був его щоденним гостем в консуляті та невідступним его товаришем на проходах по Львові і околиці. Тепер, як загально говорять, Пустошкин буде відкликаний.

При сій нагоді годить ся пригадати телеґраму в Петербурґа до віденьского N. W. Jour-

Матеріяли до історії зносин Галичан з Буковинцями.

Ч. 169.

Занятя Осипа Барвіньского.

Шляхтинці, 1871, 4. липня. З листу Осипа Барвіньского до Ів. Воробкевича.

— Сиджу тепер в Родичів та займаю ся моїм давним любим трудом: перекладаю сербські народні думи на наш язык, з котрого посилаю Вам хоч частину на показ. Може коли прийде такий час, що появлять ся сі думи печатані, а поки що треба сидіти та ще справляти.

Другою роботою моєю є св. письмо для народа в скороченню; коли схочете, перешлю Вам на показ хоч з пару кусничків.

Ч. 170.

Григорій Воробкевич про себе.

Чернівці, 1871, 7. серпня. Григ. Воробкевич до Олекса Барвіньского.

Обстоятельства всіякого роду, скорби, недуги, журби застановили мене, мовчати;

глубоко мовчати, але з того не можна заключати, будь то би я забув на моїх щирих приятелів Ні, не забув я і не забуду на вас, мов кризь сон вижу я і сьогодні ваші привітливії, ніжніи лица, очи ваші блистящіи ся огнем правди і ревности для доброгo і krásного. З іскренним сочувствієм слідую я за вашими працями, тішу ся їх успіхом, смущу ся їх запоном.

Гадав і я раз належати до працівників на полю літературнім, вівів і я на поприще ніякі (!) творя поетичні, але розчарованє прийшло скоро. Плохі і мізерні були ті твори простісінька простомова в римах — і як заслужили, так ся і стало їм, ізчезли, занімили мої недотенні звуки, мов голос вошіючого в пустини. Завісив я тому мою бандуру на клинок, засохла жила поетична в моїх грудях, зостало ся тільки глибоке пошанованє тих людей, котрі з істинним талантом працюють для добра і хвали нашого бідного народу. Бог най благословяєт труд ваш честний, а я з мої стороны жичив бим бути Ротшільдом, абим міг з гордостію зділати ся меценасом рускої літератури! Але то знов неіспоминяї мрії — і більше нічого. —

Ч. 171.

Поєма „Нечай“, Сборник пісней і Musiklehre Из. В-а.

Чернівці, 1871, 8. серпня. Из. В. до братів Барвіньських у Шляхтинцах.

— Пишете Ви мені про мого Нечая. Шкода, братя, щоб той твір марно пропав. Возьміть ся Ви, мої голуби, до праці, поправте его, роздумайтесь над ним, додайте і одно і друге і віхарте его так, щоб наші люде ним втішились, щоб з него ганьби не набратись. Я дуже рад би, щоб він в Львові печатав ся, а то тому, що в нас нема гарних черенок. Там булоб і для Вас лекше коректурою займатися. Будьте Ви такі добрі і напишіть меві, кілько ме друк стояти, щоб і я міг з грішми застосувати ся. І тепер міг би я Вам щось грошей прислати, но найстарший мій син і жена мусять після ради доктора укупідь їхати і тому мене великі видатки чекають. Но у Новембрі і Декаврі с. р. буду в стані сю справу залагодити.

(Дальше буде).

nal з дня 12. серпня с. р. (стор. 11), яка висвітлює подвиги Мончаловского. З Петербурга доношено тоді, що „поїздку мужиків з Галичини до Почаєва уряджує Дмитро Марков. Він був посередником межі паломниками а російським правительством що до перевозу їх даром на російських залізницях і що до безплатного перехарчування їх в Росії. Він був також інтелектуальним керманичем подвигів Мончаловского, який разом з Носевичом, з не раз судово каранім Максимом Матвійком з Млиновець (Зборів), Юліаном Білінкевичом (Львів), царчуком у Лисяка, Іваном Луциком („Наука“), прогнаним учеником Марушаком, вели і підпомагали ту справу. (То потвердили Глушкевич з Бродів і Крижановський з Сокаля)“. Тільки приніс був N. W. Journal з Петербурга. Щож на се скажуть проводирі галицьких москвичів?

— **Приготованя по війни.** О скільки дозволено в випадках мобілізації подавати деякі вісти про воєнні приготованя, появили ся у віденській прасі отсі вістки: Краєві власти державні дістали телеграфічні порученя, аби всьо приготовано на випадок мобілізації поодиноких відділів армії. Такі самі порученя дістали залізничні дирекції. З Перемишля доносять вже про змобілізоване 10. полку піхоти (перемиского), який в найблизших днях має поїхати на полудне. Про мобілізацію інших полків не чути нічого. Вчора, як доносить оден з львівських дневників, покликано з Галичини 148 жандармів до Дальмації. Всі ті жандарми, стягнені з поодиноких коменд в Галичині, мають протягом 36 годин, в повнім узброєнню, ставити ся в головній коменді жандармерії в Задарі.

— **Справа Січинського.** Радник Берзон пере слухав п. Січинську і о. Лукасевича яко свідків, яких переслухання домагав ся касаційний трибунал. На нині покликано до суду психіатрів проф. Гальбана і д-ра Кольбергера, які будуть провірювати умовий стан Січинського.

— **Дрібні вісти.** Інавгурація у львівській політехніці відбуде ся завтрашньої середи о 10. год. рано. — В „Залічк. тов-і“ в Тарнові бухгалтер Ян Дерає адефравдував 3.800 К при помочи піддробленої книжечки вкладкової. Доносять про се Gaz. Tarnowska.

Оповідки.

— **Послїдній репертуар львівського руского народного театру в Коломиї.** (Сала Каси щадничої. Початок представлення 7½ вечером).

В четвер дня 15. с. м. „Арсен Яворенко“ („На громадській роботі“) драма в 5 діях зі співами Бориса Грінченка.

В суботу 17. с. м. передпослїдне представлене „Продана наречена“ опера в 3 діях Ф. Сметани.

В неділю дня 18. с. м. послїдне представлене „Серед бурі“ історичні картини зі співами в 5 діях Бориса Грінченка.

Галицький сойм.

Засїданє з дня 12. жовтня 1908.

Перед дневним порядком маршалок удїлив голосу правительственному комісареві гр. Лосьови, який відповів між иншими на отсі інтерпеляції: пос. Олесницького в справі протизаконної продажі дрогобицькою громадскою радою 50-ох моргів громадскої толоки на передмістї Задвірна під будову відбензинарї, заявляючи, що поагода сеї справи належить до властї автономичних; на інтерпеляцію п. Макуха в справі нелегальних виборів громадских в Підпечарах (пов. Товмач) з 17. грудня 1907, заявляючи, що намісництво порішило протест проти сих виборів 18/VIII с. р. так, що признано цілий акт виборчий важним, за те заряджено доповняючи вибори одного радного з III-ого, а одного з II-ого „кола“ та лосьованє між двома кандидатами на одного заступника радного з I-ого „кола“. Староству в Товмачі поручено допильнованє безпироволочного виконання сих заряженєв.

Потім палата приступила до дискусїї над звітом банкової комісії в справі зміни стату-

ту краєвого банку. Референт комісії п. Адам запропонував згідно з внесеними краєвого ви ділу, щоб установити трех заступників директорів банку, а також побільшеня числа членів надзирачої ради з 9 на 12. Крім деяких дрібних змін статуту банку, поручає ся ще кр. видїлові, аби він на найблизшїй сесїї пред ложив таку зміну 115 §. статуту, щоб статуту банку, ухвалюванї сойсм, підлягали не потверджено правительства, але цїсарській санкції.

В дискусїї над комісійним справозданєм забрав першїй голос пос. Король, а потім п. К Левицький, домагаючись рівного права для рускої мови в діловодствї кр. банку попри польську мову.

На виводи руских послїв відповїдав пос. Маривський викручуючись тим, що в фїнансовїїї інстїтуції всяка політика (?) виключена. По подібній промові п. Адама сойм прийняв внесенє комісії і приступив до розваги над низшими школами рільничими. Сїй справі присвятив довшу бесїду пос. Макух, доказуючи, що з тих шкіл селяни не мають ніякого хїсна. Замїтний факт зазначив бесїдник що до низшої рільничої школи в Ягольниці, де рускої релїгїї вчать в польській мові. Бесїдник кінчить свої виводи тим, що би 5 шкіл замкнути а лишити тільки по одній в східній і західній Галичині для вишколеня дїдичських офіціальїстів. Решту фондів, які досї йшли на рільничі школи, повинно ся повернути на удїлюванє запомог для просвітних товариств і приватних осіб, що займають ся ширенєм рационального агрономичного знаня між селянами.

Бесїдник вказує на потребу узглядненя обох краєвих народів, а як репрезентант Русинів апелює, щоб запомоги в тїй справі тов. „Просвітї“, яка чимало подбала про піднесенє хлїборобского знаня між руским народом, а тепер приступає до заснованя окремої школи рільничої в Милованю.

Дальшїй бесїдник п. Стефчик признає що низ. школи рільн. служать більшїй посїлости і вносить, аби крім двох, по одній в західній і східній Галичині, инші школи рільн. зреформувати. По промовах пп. Сенїка, Пілята, Т. Старуха і А. Целєцкого палата прийняла внесенє комісії.

По полагодї звіту комісії для краєвого господарства в справі зимових рільничих курсів маршалок замкнув засїданє, назначуючи слїдуюче на середу о 11 год.

Телеграми

з дня 13. жовтня.

Царгород. Турецка праса взиває Сербїю, аби не вдавала ся у війну, бо війна була би для неї катастрофою.

Царгород. До Смирни причалїв англїйський панцирник, а нині прибуде ціла ескадра.

Париж. Франц. посол в Білгороді остеріг Сербїю перед війною.

Вийшов 8-ий випуск.

ПРИЙМАЄТЬСЯ ПЕРЕДПЛАТА.

„УКРАЇНСЬКА МУЗА“

ПОЕТИЧНА АНТОЛОГІЯ

під редакцією ОЛЕКСИ КОВАЛЕНКА.

В 12 випусках; виходе кожного місяця. В антологїю входять кращї твори всх найвидатїших українських поетів, починаючи од найстарїших корифеїв і до наших днів, з України Росїйської, Галичини, Буковини і Америки; всього до 120 поетів. В кожному випуску будуть твори 10 поетів (більше, як по 100 поезїї) нових і вже друкованих, з портретами, автобіграфїями і біографїями поетів, заставками і вїньєтками. Збірник буде великого формату і матеме до 1200 ст. Цїна кожного окремого випуску 25 коп., з пересилкою 30 коп., а по передплаті 2 рублі за всі 12 випусків, з пересилкою 2 р. 50 к. Можна на виплат. 1 р. зараз, 1 р. через місяць і 50 коп. першого липня (юля). Гроші посилати по адресі: Київ, Іванівська улиця 75, Олексї Коваленковї, або в „Українську Книгарню“, Безаківська 8, або в книгарню „Л. Ідзіковського“, Хрещатик 29.

За границю: 3 карб. 50 коп., з пересилкою: в Австрїї 8 корон, в Америцї 2 доларя.

Редактор-Видавець О. Коваленко.

ЗАПРОШЕНЄ ДО ПРЕНУМЕРАТИ.

БОГОСЛОВІЄ ПОРОВОСТВЕННЄ приладжене до потреби руских съвященників Йосифом Мільницьким, почетним пралатом папским, крилошанином гремїяльним Митропол. Капітули, д-ром Богословія і пр. вже напечатанє за призводенєм Всєсвіт. і Всєдост. Митроп. Ординарїату. Дві першї частї вже вийшли в сім році. Третя вийде в слїдуючїм році. Щоби так важне діло скоро розїйшло ся, предплати на двї першї частї стоїть лиш тїлько 4 К, хотїя 35 аркушів печатаних в вел. 8° обнимають. О скорє переславе предплати на руки автора під повисшою адресою просїть ся всїх сприяючих сему видавництву. Пересїлка наступає франко безпироволочно. (3-3)

Товариство взаїмних обезпечєнь

„Дністер“

у Львові, при улиці Рускїй ч. 20. (дім власний).

приймає обезпечєня будинків, всїх річїх домашних і господарских, збіжа і лашї против шкїд від пожару.

Шкоди ліквідувє і виплачує „Дністер“ з найбільшою скоростїю. Оцїнка шкїд відбуває ся в присутностї 2 господарів членів. Дотепер виплатив „Дністер“ 15.885 відшкодовань в сумї вісім і пів мїліона корон.

Зиск по скінченїм році звертає ся членам. Звороти за р. 1906 і 1907 вносили по 10 проц.

Банк ирасвий у Львові і в Чернівцях, Каса ошадности у Львові, Руска Щадниця в Перемишлї приймають полїси „Дністра“ при удїлюваню позички.

На житє можна обезпечити ся через „Дністер“ в Краківскїм Товаристві.

Агенції „Дністра“ находять ся в кождїм містї і в многих селах; там, де еще не робить иншїй агент „Дністра“, можуть письменні селяни старати ся о удїленє агенції. До тепер заробили агенти 1.142.108 корон провізїї.

Фонди Товариства 31/12 1907:

Фонд резервовий	K 1.003.364—
„ резерви премїї	„ 613.720 —
„ спец. на звороти	„ 50.939 —
„ на рїжницю курсів	„ 3.437 —
„ резерви спеціальної	„ 35.000 —
„ емерит. урядників	„ 218.364 —
инші фонди заосмотрєня	„ 40.000 —
Разом сума	K 1.964.824—

Селяне! асенуруйте ся від шкїд огневих!

Розклад залїзничих поїздів

важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночи
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:07	—	2:05	5:57	9:30
Черновець	—	—	—	—	12:20
Станиславова	5:40	—	—	—	—
Коломиї	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Пустомит	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Самбора	8:00	10:30	2:00	—	9:10
Любїня	8:00	10:30	2:00	9:10	—
Рава рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:26	1:15	5:00	9:25	10:10†
Брухович	7:10	—	12:40	4:50	8:20
Брухович	8:15	—	—	—	—
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночи
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Ряшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	7:45	11:10
Черновець	6:10	9:35	2:23	—	10:38
Черновець	—	—	—	—	2:50
Станиславова	—	—	—	2:40	—
Коломиї	—	—	—	6:03	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Пустомит	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Самбора	6:00	9:05	4:00	—	10:45
Любїня	6:00	9:05	—	4:00	10:45
Рава рускої	6:14	11:05	—	7:10	11:35†
Янова	6:58	9:15	1:35†	3:35	6:30
Брухович	7:21	11:05	—	—	—
Брухович	6:14	—	3:35	7:10	11:35†
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15

ЗАМІТКА: Поспїшні поїзди печатанї товстим друком. — Поїзди їдучї лишє в неділі означенї †.

